

בְּאַרְץ. מֵה שְׁמוֹ אֶחָד וְנִפְרָד
בְּשַׁבְעִים - אֶף יִשְׂרָאֵל אֶחָד
וְנִפְרָד בְּשַׁבְעִים.

רבי יהודה פתח, (משלי ל) פתח
שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְגו', פתח
עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ. שְׁשִׁינּוּ, אֵין לָךְ
אִמָּה שְׁפֵלָה וְנִקְלִית וּבִזוּיָה לְפָנַי
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ הַמְצָרִים,
וְנִתַּן לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁלִיטָה מְשׁוּם יִשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה
כִּי תִירֵשׁ גְּבֻרָתָהּ - זֹה הַגֵּר
שֶׁהוֹלִידָה אֶת יִשְׁמַעְאֵל, שְׁעֵשָׂה
כְּמָה רַעוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְשִׁלַּט
בָּהֶם, וְעֵנָה אוֹתָם בְּכָל מִינֵי
עֲנוּיִים, וְגִזַּר עֲלֵיהֶם כְּמָה
שְׁמִדוֹת, וְעַד הַיּוֹם הֵם שׁוֹלְטִים
עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מְנִיחִים לָהֶם
לְעַמּוּד בְּדַתָּם. וְאֵין לָךְ גְּלוּת
קִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גְּלוּת
יִשְׁמַעְאֵל.

רבי יהושע היה עולה
לירושלים, והיה הולך בדרך.
ראה ערבי אחד שהיה הולך
בדרך ובנו עמו. פגשו ביהודי
אחד, אמר לבנו, היהודי הזה
גצל, שמאס בו אדונו. נל אותו
ותירק לו בזקנו שבע פעמים,
שהוא מזרע של רמים, שאני
ידעתי שמשעבדים בהם שבעים
עממים. הלך בנו ותפס בזקנו.
אמר רבי יהושע, רמים רמים,
גוזרני על העליונים שיפדו
למטה. עד שלא סים, נבלעו
במקומם.

רבי יצחק פתח, (שיר א) עד
שיפוח היום ונסו הצללים וגו'.
עד שיפוח היום - פסוק זה
נאמר על גלות ישראל, שהם
ישתעבדו בגלות עד שיסתים
אותו יום של שלטון האמות.
ששנינו, אמר רבי יצחק, אלף
שנים הוא שלטון האמות כאחד
הוא כנגדו, שכתוב (זכריה יד) והיה

בְּאַרְץ. מֵה שְׁמִיָּה חַד, וְנִתְפָּרַשׁ בְּשַׁבְעִין, אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל חַד, וְנִתְפָּרַשׁ בְּשַׁבְעִין.

רבי יהודה פתח, (משלי ל') פתח שלש רגזה ארץ
וגו', פתח עבד פי ימלוך, דתניא (דק"ו ע"א)
לית לך אומא מפיכא וקלילא ונבזית קמי
קדשא בריך הוא, כוותיהו דמצראי, ויהיב
לון קדשא בריך הוא שלטנותא בגינייהו
דישראל. ושפחה כי תירש גבירתה, דא הגר,
דאולידת לישמעאל, שעשה כמה רעות
לישראל, ושלט בהם, ועינה אותם בכל מיני
ענויין, וגזר עליהם כמה שמדות, ועד היום
הם שולטים עליהם, ואינם מניחים להם
לעמוד בדתם. ואין לך גלות קשה לישראל
כמו גלות ישמעאל.

רבי יהושע היה סליק לירושלם, והיה אזיל
באורחא, חמא חד ערבא, דהיה אזיל
באורחא, ובריה עמיה. פגעו ביהודאי חד. אמר
לבריה, האי יודאי געלא, דמאס ביה מריה.
נוול ליה, ורקיק ליה בדיקניה שבעה זמנין,
דאיהו מזרעא דראמין, דאנא ידענא
דמשעבדן בהו שבעין עממין, אזיל בריה
ואחיד בדיקניה. אמר רבי יהושע ראמין
ראמין, גוזרנא על עלאין, דיחתון לתפא. עד
לא סיים אתבלעו באתריהון.

רבי יצחק פתח, (שיר השירים ב) עד שיפוח היום
ונסו הצללים וגו', עד שיפוח היום, האי
קרא על גלותא דישראל אתמר, דאינון
ישתעבדון בגלותא, עד דיסתיים ההוא יומא
דשלטנותא דאומין. דתנו, אמר רבי יצחק,
אלף שנין הוא שלטנותא דכל אומין כחדא,
עלייהו דישראל. ולית לך אומא דלא ישתעבד
על ישראל, ואין לך אמה שלא תשתעבד בהם, ויום אחד

בהון. ויזמא חדא, הוא לקבליה דכתיב, (זכריה י"ד) והיה יום אחד הוא יודע ליי' וגו'.

דבר אחר, עד שיפוח היום קדם דיפוח ההוא יזמא דאומין. ונסו הצללים, אינון שולטנין דשלוטו עלייהו. אלף לי אל הר המור, אמר קדשא בריך הוא, אלף לי, לנערא האומות מירושלם דהוא הר המור, כמה דכתיב, בהר המוריה אשר בירושלם. ואל גבעת הלבונה, דא בי מקדשא די בציון, דכתיב ביה (תהלים מ"ח) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו', (אמר רבי יהודה) כמה דאת אמר, (איוב ל"ח) לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה. פהאי דאחיד בטלית, לנערא טנופא מנה.

אמר רבי יוסי, עתיד קדשא בריך הוא לאתגלייא בירושלם דלתתא, ולדכאה יתה מטנופי עממיא, עד דלא אשתלים ההוא יזמא דאומין. דאמר רבי חייא, לית שולטנו לאומין עלייהו דישראל, אלא יזמא חדא לחוד, דהוא יזמו של הקדוש ברוך הוא, והוא אלף שנים. הדא הוא דכתיב, (איכה א') נתנני שוממה כל היום דוה. יזמא חד לחוד, ולא יתיר.

אמר רבי יוסי, אי יתיר ישתעבדון, לא על פום גזרת מלפא הוא, אלא על דלא בעיין למיהדר לקבליה, וכתיב (דברים ל') והיה כי יבואו עליך פל הדברים האלה וגו', וכתיב, (דברים ל') אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו'.

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל. (שמות א') אמר רבי שמעון תא חזי, דהא על כל פנים מלאכא שלטונא דממנא על מצראי הוה, והכי הוא, דרובא דפרשתא לא אתמר, אלא מלך מצרים סתם, והיינו ממנא רברבא על

יום אחד הוא יודע לה' וגו'. דבר אחר עד שיפוח היום - קדם שיפוח אותו יום של האמות. ונסו הצללים - אלו שלטונים ששלוטו עליהם. אלף לי אל הר המור - אמר הקדוש ברוך הוא, אלף לי לנער את האמות מירושלים, שהיא הר המור, כפתוב בהר המוריה אשר בירושלם. ואל גבעת הלבונה - זה בית המקדש שבציון, שכתוב בו (משלי מח) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו', (אמר רבי יהודה) כמו שנאמר (איוב לח) לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה. כמו זה שאוחז בטלית לנער ממנה טנפת.

אמר רבי יוסי, עתיד הקדוש ברוך הוא להתגלות בירושלים שלמטה ולטהר אותה מטנופי העמים, עד שלא ישתלם אותו היום של האמות. שאמר רבי חייא, אין שלטון לאמות על ישראל אלא יום אחד בלבד, שהוא יזמו של הקדוש ברוך הוא, והוא אלף שנים. זהו שכתוב נתנני שממה כל היום דוה. יום אחד בלבד, ולא יותר. אמר רבי יוסי, אם ישתעבדו יותר, לא על פי גזרת המלך הוא, אלא על שלא רוצים לחזר אליו, וכתוב (דברים ל') והיה כי יבואו עליך פל הדברים האלה וגו', וכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו'.

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל. אמר רבי שמעון, בא ראה, שהרי על כל פנים המלאך השליט הממנה על המצרים היה, וכך הוא, שברב הפרשה לא נאמר אלא מלך מצרים סתם, והיינו הממנה הגדול על